

SAYISAL KARASAL TELEVİZYON YAYINI HAKKINDA MERAK EDİLENLER?

Özgür COŞAR

Elektrik ve Elektronik Yüksek Mühendisi
EMO Ankara Şubesi Üyesi
ozgurcosar@gmail.com

Sayısal karasal televizyon yayını nedir?

Televizyon yayınları uydu, kablo ve karasal ortamlar kullanılarak izleyiciye ulaştırılır. Bu 3 ortamın da daha verimli kullanılabilmesi için yayınlar sayısal olarak kodlanabilir. Uydu ortamında sayısallaşma süreci geçtiğimiz yıllarda tamamlandı. Kablo ortamında sayısal ve analog yayınlar, eş zamanlı gönderilmeye devam ediliyor. Karasal ortamdaki yayınların sayısallaştırılması süreci şimdi başlıyor. Yayınlar, 2013-2015 yılları arasında analog ve sayısal olarak eş zamanlı sürdürülecek. 3 Mart 2015 tarihi ülkemiz için analog yayınların sonlandırılacağı gün olarak duyuruldu.

Sayısal karasal televizyon yayını evdeki televizyonumdan izleyebilir miyim?

Ülkemizde sayısal karasal televizyon yayını için seçilen standart DVB-T2 olarak belirlenmiştir(1). Televizyonunuzda DVB-T2 alıcısı (tuner) var ise ek bir cihaza ihtiyaç duymadan izleyebilirsiniz. Piyasada satılan çoğu modelde DVB-T, DVB-C, DVB-S2 alıcıları vardır. Ancak DVB-T2 alıcısı içeren televizyon modelleri henüz yaygın değildir. İşin doğrusu ülkemizde satılan modellerde DVB-T2 alıcılı olanını görmedim. Avrupa'da DVB-T2 yayınının başladığı ülkelerde satılan modeller, hızla ülkemiz piyasasına da girecektir yayınlar başladıkça. Yani sorunun yanıtı, şu an için, evlerdeki televizyonlarla sayısal karasal yayını izlemek için alıcı kutu (Set Üstü Kutusu - Set Top Box STB) satın almak gerekecektir. Ancak bu durumun yakında değişeceği beklenmektedir. Radyo Televizyon Üst Kurulu (RTÜK) ülkemiz için DVB-T2 alıcı gereksinimlerini hazırlamış ve bu belge Türk Standartları Enstitüsü (TSE) tarafından 21 Şubat 2013 tarihinde TS 13538/Şubat 2013 "İkinci Nesil Sayısal Karasal Televizyon Yayın Sistemi (DVB-T2) İçin Televizyon Alıcıları- Genel Kurallar" adıyla yayınlanmıştır. RTÜK tarafından yapılan 6 Mart 2013 tarihli basın bildirisinde "Radyo ve Televizyon Üst Kurulu, hem karasal sayısal TV yayınlarının teşvik edilmesi ve yaygınlaştırılması hem de tüketicilerin mağdur edilme-

mesi bakımından, TSE tarafından kabul edilen standardın Türkiye için zorunlu standart haline getirilmesi amacıyla Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı nezdinde girişimlerini sürdürmektedir." (2)denilmektedir.

Sayısal karasal televizyon yayını başlayınca uydu antenine ihtiyaç kalmayacak mı? / uydu antenleri kullanım dışı mı kalacak?

Yanıtı en kolay olan soru bu sanırım. Uydu ve karasal yayın birbirinin yerine geçecek teknolojiler değil. Bu konu ile ilgili birçok spekülasyon ve hatta manipülasyon yapıldı. En net yanıtı RTÜK basın açıklaması ile verdi. Açıklamadan alıntılıdığım aşağıdaki bölüm bu ve benzeri sorulara yetkili merciden net yanıt niteliğinde:

"Bilindiği üzere ülkemizde yayınlar karasal, uydu, kablo (kablolu yayın ve IPTV yayını gibi) ortamlardan yapılmaktadır. Karasal sayısal yayına geçiş süreci, karasal ortamda yapılan yayınları kapsamakta, uydu ve kablo ortamında yapılan yayınları kapsamamaktadır. Bu nedenle her ne kadar karasal sayısal yayınların alınması için uydu antenleri gerekmeseyse de uydu ve kablodan yapılan yayınlar için uydu antenleri kullanılmasına devam edecektir. Dolayısıyla karasal sayısal yayına geçişle birlikte uydu yayınlarının kapatılması veya uydu antenlerinin kullanım dışı kalması söz konusu değildir." (3)

Sayısal karasal televizyon yayınında kaç kanal olacak?

Yanıtlaması en zor olan soru bu sanırım. Yanıtın zorluğu, konunun belirsizliğinden kaynaklanıyor. Sayısal karasal televizyon yayınları için frekans tahsis ihalesinin 2013'ün ilk üç ayı içerisinde gerçekleştirilmesi hedefleniyor. Lisanslar ulusal, bölgesel ve yerel olmak üzere üç tipte verilecek. Ulusal lisanslar için açılan ihale 16-17-18 Nisan 2013 tarihinde yapılacak. Bu ihalede

22 tanesi SD, 11 tanesi HD olmak üzere toplam 33 televizyon kanalı (6112 sayılı yasadaki ifadesiyle medya hizmet sağlayıcı) sayısal karasal lisans alacak. Buradan hareketle ulusal düzeyde, Türkiye Radyo Televizyon Kurumu (TRT) dışında, en az 33 kanal yer alacak. Yerel ve bölgesel yayınlara yönelik ihale duyuruları, bu yazı hazırlandığında, henüz yapılmamıştı. Hangi ilde kaç yayın olacağı önümüzdeki dönemde netleşecek.

Sayısal karasal televizyon yayını ücretli mi olacak?

İşin doğrusu bu konuda kesin bir şey söylemek zor. Her ne kadar çeşitli gazetelerde hem yayınların ücretsiz olacağı, hem de alıcıların (DVB-T2 alıcı kutuları) ücretsiz dağıtılacağına ilişkin haberler yer alsa bile RTÜK'ün sayfasında yer alan Türkiye Sayısal Karasal Televizyon (DVB-T2) Alıcıları Gereksinimleri (4) isimli belgenin 45. sayfasında Koşullu Erişim İçin Arabirimler başlıklı bölümde alıcıların şifreli yayınlara uyumlu olacağı tanımlanmıştır. Yani sayısal karasal televizyon yayınları ücretli olabilir. En azından bir bölümü.

Sayısal karasal televizyon yayınları ne zaman başlayacak? Analog yayınlar ne zaman sonlanacak?

RTÜK'ün duyurduğu takvime göre Kasım 2013 itibarıyla Ankara'da başlayacak sayısal karasal televizyon yayınları Bursa, İstanbul ve Adana şeklinde devam edecek. Ankara'da 1 Kasım 2013 ile 3 Kasım 2014 arasında analog ve sayısal karasal yayın birlikte yapılacak 4 Kasım 2014 itibarıyla Ankara'da analog televizyon yayını kalmayacak. Ülke genelinde hangi ilde sayısal karasal televizyon yayınının hangi tarihte başlayacağını ve analog yayınların ne zaman sonlandırılacağını buradaki RTÜK açıklamasından öğrenebilirsiniz (5). İlgili belgeye göre Türkiye'de 3 Mart 2015'te analog karasal televizyon yayını kalmayacak. 3 Mart tarihi rastgele seçilmiş bir tarih değil elbette. 6112 sayılı yasanın yürürlüğe giriş tarihi de 3 Mart 2011 idi.

Sayısal karasal yayınlar için gerekli anten sistemlerini kim kuracak? Kim işletecek? Bu kadar büyük yatırımın parası nereden çıkacak?

Bu yatırımı, 6112 sayılı kanununun 26. maddesinin 8. fıkrasına göre:

(8) Özel medya hizmet sağlayıcı kuruluşlar, Üst Kurulca kendilerine tahsis edilen televizyon kanalı, multipleks kapasitesi ile radyo frekanslarından yapacakları yayınlarını, tek bir verici tesis

ve işletim şirketince kurulan ve işletilen radyo ve televizyon verici tesislerinden yapmak zorundadır. Ulusal karasal yayın lisansına sahip kuruluşlarca ortak kurulan verici tesis ve işletim şirketinin uyması gereken şartlar Üst Kurulca belirlenir ve şartları yerine getiren tek bir verici tesis ve işletim şirketine yayın iletim yetkisi verilir. Bu verici tesis ve işletim şirketine ortak olacakların hisse oranı yüzde onu geçemez. Verici tesislerinden yararlanma usul ve esasları ile yıllık kira bedelleri, verici tesis ve işletim şirketinin görüşü alındıktan sonra Üst Kurulun onayıyla yürürlüğe konulur. Verici tesis ve işletim şirketi, Üst Kuruldan karasal yayın lisansı almış tüm kuruluşlara tarafsızlık ve hakkaniyet ölçülerinde, makul ve ayrımcılık içermeyecek koşullarda hizmet vermek zorundadır. Kurulmasına izin verilen radyo ve televizyon verici tesislerinin, bu Kanunda ve işletme izninde öngörülen amaçlar için kullanılıp kullanılmadığı Üst Kurul tarafından denetlenir. Verici tesis ve işletim şirketinin izin şartlarını ihlâl etmesi ve Üst Kurulca yapılan uyarıya rağmen aykırılığın giderilmemesi durumunda şirket, ihlalin giderilmediği her ay için yüzbin Türk Lirasından üçyüzbin Türk Lirasına kadar idarî para cezası ile cezalandırılır.

Ulusal karasal yayın lisansına sahip kuruluşlarca ortak kurulan verici tesis ve işletim şirketi yapacak. İşletmesini de gene aynı şirket yapacak. Bu durumda bu kadar para, şirketin ortağı olan (ki gene yasaya göre bu ortaklığın oranı %10'u geçemeyecek) ulusal yayıncı kuruluşlardan çıkacak. Tabii ilk yatırım maliyeti yüksek bir iş olsa bile sonraki 10 yıl boyunca (karasal sayısal televizyon lisansları ilgili yönetmeliğe göre 10 yıllık verilecek (6)) tüm ülkedeki verici ağını tek şirketin işleteceğini, yerel, bölgesel ve ulusal tüm yayıncı kuruluşların şirketin doğal ve zorunlu müşterisi olacağını düşününce hesaplar değişiyor.

Kaynakça:

- (1) [http://www.rtuk.org.tr/upload/File/\(1\)DVBT2%20.pdf](http://www.rtuk.org.tr/upload/File/(1)DVBT2%20.pdf)
- (2) http://www.rtuk.org.tr/sayfalar/IcerikGoster.aspx?icerik_id=e4e45e14-9c00-4b20-96a2-118bcc7e21a7
- (3) http://www.rtuk.org.tr/sayfalar/IcerikGoster.aspx?icerik_id=f26648d2-5ce9-47ef-92a9-0ed4c4771bf0
- (4) <http://www.rtuk.org.tr/images/Turkiye%20DVBT-2%20A1%C4%B1c%C4%B1%20Gereksinimleri%20-son20120705.pdf>
- (5) [http://www.rtuk.org.tr/upload/File/\(4\)DVBT2%20.pdf](http://www.rtuk.org.tr/upload/File/(4)DVBT2%20.pdf)
- (6) http://www.rtuk.org.tr/sayfalar/IcerikGoster.aspx?icerik_id=21f8a60e-cf0e-48c7-a215-1cb6eff72b6